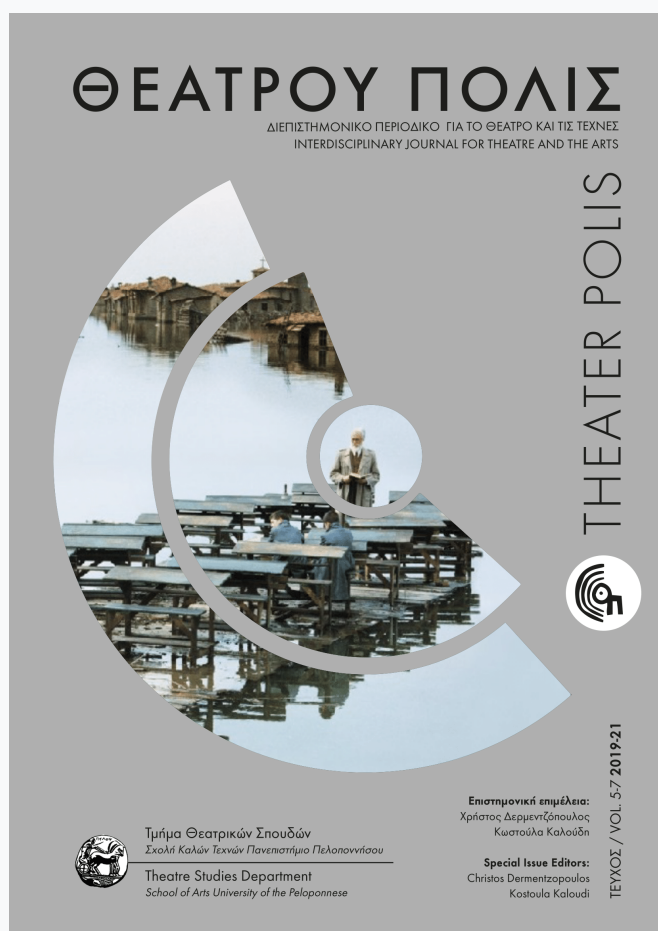

Θεάτρου Πόλις. Διεπιστημονικό περιοδικό για το θέατρο και τις τέχνες

Τεύχος #5-7 (2019-2021): Κινηματογράφος και ιστορία: η μνήμη μιας χώρας και οι χώρες της μνήμης

Αρχεία και προσβασιμότητα

Νώντας Σαρλής

doi: [10.12681/30788](https://doi.org/10.12681/30788)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σαρλής Ν. (2022). Αρχεία και προσβασιμότητα. *Θεάτρου Πόλις. Διεπιστημονικό περιοδικό για το θέατρο και τις τέχνες*, 248. <https://doi.org/10.12681/30788>

ΝΩΝΤΑΣ ΣΑΡΛΗΣ

Αρχεία και προσβασιμότητα

Η χρήση των αρχείων είναι απόλυτα επιβεβλημένη τόσο σε επίπεδο αρχικής έρευνας όσο και οπτικής τεκμηρίωσης των θεμάτων που αναπτύσσονται σε μια ταινία ντοκιμαντέρ. Ωστόσο, ακόμα και στην ταινία μυθοπλασίας, η προσφυγή σε αρχεία κρίνεται απαραίτητη, ιδιαίτερα σε «ταινίες εποχής», για τη σωστή απόδοση των ιστορικών δεδομένων αλλά και την ατμόσφαιρα της περιόδου.

Προσωπικά χρειάστηκα τη βοήθεια ιστορικών αρχείων σε αρκετές περιπτώσεις στην επαγγελματική μου πορεία.

Αρχικά, στην πρώτη μου ταινία με τίτλο *Για ένα πουκάμισο αδειανό, για μια Ελένη...* το 1974. Η ταινία αναφερόταν στην Τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974, ενώ παράλληλα χρησιμοποίησα αποσπάσματα από την τραγωδία του Ευριπίδη *Τρωάδες*. Η χρήση τόσο φωτογραφικών όσο και κινηματογραφικών ντοκουμέντων από την εισβολή ήταν απαραίτητη για την οπτική τεκμηρίωση του ποιητικού κειμένου της Ιρλανδέζας ποιήτριας Άμυ Μιμς «Κύπρος '74» που χρησιμοποιήθηκε στην ταινία.

Στη συνέχεια, κατέφυγα στην έρευνα και στη χρήση στοιχείων αρχείου στα δύο ντοκιμαντέρ που έκανα το 1997 και αναφέρονταν στη λογοκρισία στον ελληνικό κινηματογράφο. Τίτλοι των ντοκιμαντέρ αυτών ήταν *Η πλαστογράφηση μιας εποχής: Η κατοχή, ο εμφύλιος και ο ελληνικός κινηματογράφος* και *Απεφασίσαμεν και διατάσσομεν: Η Χούντα, η λογοκρισία και ο ελληνικός κινηματογράφος* αντίστοιχα.

Και για τις δύο περιπτώσεις κατέφυγα σε αρχεία τόσο της Γενικής Γραμματείας Τύπου και Πληροφοριών, όσο και της Ταινιοθήκης της Ελλάδος, αλλά και της ΕΡΤ και διαφόρων εταιρειών παραγωγής. Το ότι τα ντοκιμαντέρ αυτά αποτελούσαν εσωτερική παραγωγή της ΕΡΤ, διευκόλυνε την πρόσβασή μου στα αρχεία αυτά, καθώς και τη χρήση τους, όπου ήταν απαραίτητο για την οπτική τεκμηρίωση διαφόρων θεμάτων.

Κάποια προβλήματα δημιουργήθηκαν μετά την προβολή από την ΕΡΤ των ταινιών αυτών, ιδιαίτερα της δεύτερης που αναφερόταν στη λογοκρισία της Χούντας. Με δεδομένο ότι τα θέματα αυτά ήταν σχετικά πρόσφατα και τα πάθη ιδιαίτερα οξυμένα ακόμη, προέκυψαν θέματα σχετικά με το ποιοι σκηνοθέτες, παραγωγοί, ηθοποιοί και

γενικότερα παράγοντες του κινηματογράφου, συνεργάστηκαν με τις Υπηρεσίες της Χούντας ή ευνοήθηκαν από αυτές. Τα στοιχεία της έρευνας ωστόσο που προηγήθηκε διευκόλυναν σημαντικά, ώστε να δοθούν αποστομωτικές απαντήσεις και στα θέματα αυτά. ■